

Lærervejledning

I alle danskforløb i fortælleid.dk er der mulighed for især at arbejde med

- Mundtlig fremstilling
- Kropssprog
- Fortolkning

Mange fortællinger kan stå alene og give eleverne en æstetisk oplevelse. En efterfølgende klassesamtale kan runde oplevelsen og forståelsen af.

I alle forløbene skal eleverne have en forforståelse for den tekst, de skal høre, de skal arbejde med teksten, og de skal reflektere over, hvad de har lært.

Forforståelsen gives ud fra en fællessamtale om billedark/introark. Eleverne kan evt. selv finde flere oplysninger.

Forløbene kan anvendes i uddrag eller i deres helhed, fx

- 2-4 lektioner (Indskoling)
- 2-6 lektioner (Mellemtrin)
- 2-8 lektioner (Udskoling)

På alle klassetrin skal eleverne arbejde med de 4 kompetenceområder og de tilhørende kompetencemål

- Læsning
- Fremstilling
- Fortolkning
- Kommunikation

Færdigheds- og vidensområderne giver retning på arbejdet (obligatorisk), og færdigheds- og vidensmålene giver inspiration til arbejdet (vejledende).

Ofte består et undervisningsforløb af stof fra flere forskellige områder.

Da fortælleid.dk bygger på mundtlige fortællinger, vil det være naturligt at lægge fokus på netop dette område.

Hvad er det, den mundtlige fortælling kan?

Hvad kan eleverne lære af at arbejde med?

- Mundtlig fremstilling
- Kropssprog
- Fortolkning

Eleverne vil opleve fortællere, der med deres mundtlige fremstillinger, brug af kropssprog og stemme lægger deres forståelse og fortolkning ind i fortællingerne.

Det kan eleverne lade sig inspirere af, når de skal læse op, fortælle og fortolke.

De røde sko

Udskoling (7.-9. klasse)

Målet med at høre og bearbejde *De røde sko* af H.C. Andersen er, at eleverne går i dybden med et eventyr, som har mange religiøse medbetydninger. *De røde sko* udkom i 1845. Det er i slutningen af romantikken i den periode, der kaldes romantismen (1830-1850). I denne tid bliver der skrevet om forholdet mellem det gode og det onde. Romantikken er meget idyllisk; i romantismen kommer der mere realisme ind i billedet. Det moderne gennembrud nærmer sig. Eleverne guides til en forståelse af eventyret.

I forhold til Fælles Mål vil det især være nedenstående, der kommer i spil.

Fortolkning (Oplevelse og indlevelse, Undersøgelse, Fortolkning, Vurdering, Perspektivering)

Eleven kan forholde sig til kultur, identitet og sprog gennem systematisk undersøgelse og diskussion af litteratur og andre æstetiske tekster.

Kommunikation (Dialog, Krop og drama)

Eleven kan deltage reflekteret i kommunikation i komplekse formelle og sociale situationer.

MÅL

Du kan fortælle om H.C. Andersen og romantismen.

Du kan gøre rede for sammenhængen mellem tegninger og fortælling.

Du kan beskrive, hvordan fortælleren bruger sin stemme og sit kropssprog.

Du kan fortolke ud fra både den mundtlige og den skriftlige udgave af *De røde sko*.

Du kan finde og forklare nogle af de religiøse medbetydninger.

Du kan give en dybdegående fortolkning.

Tidsforbrug: 2-8 lektioner

Aktivitet

Til læreren	Elevaktivitet
<p>Eleverne får en kort baggrundsviden om H.C. Andersen og romantismen. Samtale om tekst og billeder.</p>	<p>Introark Samtale om introarket. Se på både tekst og billeder. Giv et bud på, hvad der sker på tegningerne.</p>
<p>Under og efter 1. lytning tager eleverne noter til eventyret. Klassesamtale om de to situationer på introarket. Eleverne går i grupper og taler om handlingen i hele eventyret.</p>	<p>Tag noter til eventyret under fortællingen. Hvad ved I nu om de to situationer på introarket? Tal i grupper om handlingen i hele eventyret.</p>
<p>Eleverne hører eventyret igen. De kan tage flere noter, og de skal lægge mærke til fortællerens kropssprog og stemme. Klassesamtale om kropssprog og stemme.</p>	<p>Lyt til eventyret 2. gang. Tag evt. flere noter til eventyret og læg mærke til fortællerens kropssprog og stemme.</p>
<p>Eleverne læser eventyret på skrift.</p>	<p>Læs eventyret på skrift.</p>
<p>Eleverne giver en personkarakteristik af Karen, fruene og soldaten. Både noter og det skrevne eventyr kan anvendes.</p>	<p>Personkarakteristik af Karen, den gamle frue og den gamle soldat Skriv personkarakteristikker.</p>
<p>Eleverne skal nu arbejde med forskellige opgaver. Det kan foregå individuelt, i grupper, skriftligt eller mundtligt.</p>	<p>Lyst eller pligt Konfirmation og altergang Guds engel Farven rød Mennesket i Edens have og Syndefaldet Danseskoene De afhuggede fødder Nåde</p>
<p>Fortolk eventyret i en klassesamtale på baggrund af de opgaver, eleverne har udfyldt.</p>	<p>Klassesamtale om eventyret med fortolkning.</p>
<p>Ekstraopgave: Lad eleverne skrive et essay om værdier.</p>	<p>Værdier Skriv et essay om værdier.</p>
<p>Afsluttende refleksion.</p>	<p>Refleksion Udfyld refleksionsarket.</p>

Inspirationssider

De røde sko

Eventyret med moderne retskrivning

https://www.andersenstories.com/da/andersen_fortaellinger/de_røde_sko

De røde sko

Eventyret med gammel retskrivning gengivet fra Det kongelige bibliotek

<http://wayback->

01.kb.dk/wayback/20101103141306/http://www2.kb.dk/elib/lit//dan/andersen/eventyr.dsl/hcaev029.htm

Religiøse motiver i *De røde sko*

<https://andersen.sdu.dk/forskning/motiver/tekstmotiver.html?vid=72&kat=1>

De røde sko

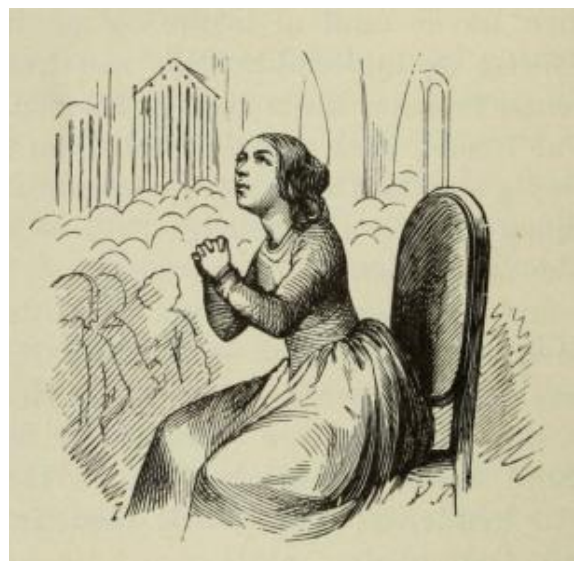
Introark

Målet med at høre og bearbejde *De røde sko* af H.C. Andersen er, at du/I skal gå i dybden med et eventyr, som har mange religiøse medbetydninger. *De røde sko* udkom i 1845. Det er i slutningen af romantikken i den periode, der kaldes romantismen (1830-1850). I denne tid bliver der skrevet om forholdet mellem det gode og det onde. Romantikken er meget idyllisk; i romantismen kommer der mere realisme ind i billedet. Det moderne gennembrud nærmer sig.

Tegninger af Vilhelm Pedersen. Fra H.C. Andersens eventyr og historier. Jubilæumsudgave for danske børn (1905).

<http://runeberg.org/img/jubeventyr/1/0330.5.png>

http://runeberg.org/jubeventyr/1/illustrations/0336_1.jpg

Personkarakteristik af Karen, den gamle frue og den gamle soldat

Karen

Den gamle frue

Den gamle soldat

De røde sko

Lyst eller pligt

I *De røde sko* er Karen splittet imellem at gøre det, hun har lyst til, og det hun godt ved, at hun bør gøre.

- Beskriv de 3 situationer, hvor Karen følger sin lyst.
- Beskriv, hvad hun burde have gjort i de 3 situationer.

LYST	PLIGT

Konfirmation og altergang

- Hvad tænker Karen på i kirken den dag, hun bliver konfirmeret, og søndagen efter ved altergang?
- Og hvad tænker Karen IKKE på?

	Karen tænker på:	Karen tænker IKKE på:
Konfirmation		
Altergang		

De røde sko

Guds engel

2 gange møder Karen Guds engel.

- Beskriv det første møde. Hvordan ser Guds engel ud? Hvad siger han?
- Beskriv det andet møde. Hvad har ændret sig? Hvad gør Guds engel?

Guds engel	Udseende	Handling
1. møde		
2. møde		

Farven rød

Karens sko er røde.

- Hvilken symbolik kan forbindes med den røde farve?
- Hvad forbinder du med farven rød?

Mennesket i Edens have og Syndefaldet

I Første Mosebog i Bibelen står der:

Kapitel 2 Mennesket i Edens have Vers 16 og 17	Kapitel 3 Syndefaldet Vers 22, 23 og 24
<p>16 Men Gud HERREN bød Adam: "Af alle træer i haven har du lov at spise, 17 kun af træet til kundskab om godt og ondt må du ikke spise; den dag, du spiser deraf, skal du visselig dø!"</p>	<p>22 Men GUD HERREN sagde: "Se mennesket er blevet som en af os til at kende godt og ondt. Nu skal han ikke række hånden ud og tage også af livets træ og spise og leve evindeligt!" 23 Så forviste Gud HERREN ham fra Edens have, for at han skulle dyrke jorden, som han var taget af; 24 og han drev mennesket ud, og østen for Edens have satte han keruberne med det glimtende flammesværd til at vogte vejen til livets træ.</p>

Hvilke ligheder og forskelle kan du finde mellem disse vers og eventyret <i>De røde sko</i>?
Ligheder
Forskelle

Danseskoene

3 gange møder Karen den gamle soldat.

- Beskriv det første møde. Hvordan ser den gamle soldat ud? Hvad siger han? Hvad gør han med skoene?
- Beskriv det andet møde. Hvad siger soldaten? Hvordan opfører Karen/skoene sig efter mødet?
- Beskriv det tredje møde. Hvordan ser den gamle soldat ud? Hvad siger soldaten? Hvad sker der med skoene og Karens fødder?

Den gamle soldat	Udseende	Udtalelse	Handling og skoenes magt
1. møde			
2. møde			
3. møde			

De røde sko

De afhuggede fødder

3 gange danser skoene videre med de små fødder.

- Beskriv den første gang. Hvad gør Karen, før og efter at fødderne bliver hugget af? Hvad gør de røde sko?
- Beskriv den anden gang. Hvad gør og siger Karen? Hvad gør de røde sko?
- Beskriv den tredje gang. Hvad gør og siger Karen? Hvad gør de røde sko?

	Karens handlinger og udtalelser	De røde sko
1. gang		
2. gang		
3. gang		

Nåde

Hvordan opfører Karen sig i præstegården?
Hvad betyder sætningen: <i>Alle de små holdt meget af hende, men når de talte om pynt og stads og at være dejlig som en dronning, rystede hun på hovedet.</i>
Hvorfor siger Karen: <i>Oh, Gud hjælpe mig!</i>
Hvad betyder sætningen: <i>For kirken var selv kommet hjem til den stakkels pige ... eller også var hun kommet derhen.</i>
Hvad betyder: <i>Det var nåde!</i>
Hvad betyder: <i>hendes hjerte blev så fuldt af solskin, af fred og glæde, at det brast; hendes sjæl fløj på solskin til Gud, og dér var der ingen som spurgte om de røde sko.</i>

De røde sko

Værdier

I forbindelse med en samfundskrise som fx Corona-pandemien vil en avis udgive et sænummer med temaet: Hvad har værdi?

Du er blevet bedt om at skrive et essay til dette sænummer.

VÆRDIER

iphone naturen havet venskaber
fritidsaktiviteter kammerater hygge
fred mærketøj flid
modesko solskin
familien kulturarv lykke musik

Skriv et essay om værdier.

Som udgangspunkt for dit essay skal du inddrage eventyret: *De røde sko*.

I dit essay skal du bl.a.

- beskrive, hvilke værdier der betyder mest for dig
- kommentere værdien af materielle goder
- kommentere værdien af at være sund og rask
- reflektere over, hvad du allerhelst vil bruge dit liv på.

Giv dit essay en titel

Du må selv bestemme, om du vil layoute dit essay til avisens trykte eller digitale udgave.

De røde sko

Refleksion

Du har nu arbejdet med *De røde sko*.

Målet med at høre og bearbejde *De røde sko* af H.C. Andersen var, at du/I skulle gå i dybden med et eventyr, som har mange religiøse medbetydninger.

Skriv en kort anmeldelse af eventyret.	
Hvilke modsætninger er der i eventyret?	
Hvilke af Karens handlinger mener du er den mest egoistiske?	
Beskriv en egoistisk handling, som du selv har fortrudt.	
Kan kontraktmodellen: Hjem-Ude-Hjem bruges på eventyret? Begrund dit svar.	
Læs H.C. Andersens eventyr <i>Den lille pige med svovlstikkerne</i> og sæt det i perspektiv til <i>De røde sko</i> .	

De røde sko

Lærerark til nogle af opgaverne

I *De røde sko* er Karen splittet imellem at gøre det, hun har lyst til, og det hun godt ved, at hun bør gøre.

- Beskriv de 3 situationer, hvor Karen følger sin lyst.
- Beskriv, hvad hun burde have gjort i de 3 situationer.

LYST	PLIGT
Karen tager røde sko på til sin konfirmation og snyder dermed fruén.	Karen skulle have fortalt fruén, at skoene var røde. De skulle have været sorte.
Karen tager igen røde sko på til altergang.	Hun skulle have taget sorte sko på.
Karen går til bal i stedet for at pleje og passe fruén.	Hun skulle være blevet hjemme.

Konfirmation og altergang

- Hvad tænker Karen på i kirken den dag, hun bliver konfirmeret, og søndagen efter ved altergang?
- Og hvad tænker Karen IKKE på?

	Karen tænker på:	Karen tænker IKKE på:
Konfirmation	de røde sko.	den hellige dåb, pagten med Gud, og at hun skulle være et kristent menneske.
Altergang	de røde sko.	at synge sin salme og at læse sit Fadervor.

Guds engel

2 gange møder Karen Guds engel.

- Beskriv det første møde. Hvordan ser Guds engel ud? Hvad siger han?
- Beskriv det andet møde. Hvad har ændret sig? Hvad gør Guds engel?

Guds engel	Udseende	Handling
1. møde	Engel i lange, hvide klæder, vinger fra skuldrene og ned til jorden, ansigtet strengt og alvorligt, et bredt og skinnede sværd.	"Danse skal du! Danse på dine røde sko, til du bliver bleg og kold! Til din hud skrumper sammen som en benrads! Danse skal du fra dør til dør, og hvor der bor stolte forfængelige børn, skal du banke på, så at de hører dig og frygter dig! Danse skal du, danse -!"
2. møde	Hvide klæder, men intet sværd.	Englen rørte ved loftet og væggene med en dejlig grøn gren fuld af roser.

Farven rød

Karens sko er røde.

- Hvilken symbolik kan forbindes med den røde farve? Det kan fx være: kærlighed, tiltrækning, lidenskab, lyst, rødt lys – STOP, en rød klud – POWER, energi, blod, krig, varme, ild.

De røde sko

Mennesket i Edens have og Syndefaldet

Hvilke ligheder og forskelle kan du finde mellem disse vers og eventyret <i>De røde sko</i> ?
Ligheder Karen bliver forført af de røde sko. Hun vælger "det onde" i stedet for alt det gode, hun har. Karen får problemer, fordi hun ikke kan skelne mellem godt og ondt.
Forskelle Karen bliver forbandet af englen. I biblen er det Gud HERREN, der forviser Adam (og Eva), og keruberne (en slags engle) holder vagt. Karen dør, men i døden er der faktisk også en frelse.

Danseskoene

3 gange møder Karen den gamle soldat.

Den gamle soldat	Udseende	Udtalelse	Handling og skoenes magt
1. møde	Soldaten står med en krykkestok. Han har et underligt langt skæg, der er mere rødt end hvidt.	Se, hvilke dejlige dansesko.	Soldaten slog med hånden på sålerne.
2. møde		Se, hvilke dejlige dansesko.	Skoene er forheksede af soldaten og Karens ben og fødder danser og sparker.
3. møde	Soldatens ansigt ligner månen., men det er soldaten med det røde skæg, der sidder og nikker.	Se, hvilke dejlige dansesko.	Skoene er vokser fast til fødderne. Karen danser døgnet rundt.

De afhuggede fødder

3 gange danser skoene videre med de små fødder.

	Karens handlinger og udtalelser	De røde sko
1. gang	Karen skrifter sin synd, lærer en salme, som synderne altid synger, og kysser øksehånden.	danser
2. gang	"Nu har jeg lidt nok for de røde sko! Nu vil jeg gå i kirke at de kan se mig!" Hun vender om, da hun ser de dansende sko foran kirkedøren.	danser
3. gang	"Se så! Nu har jeg lidt og stridt nok! Jeg skulle tro, at jeg er lige så god som mange af dem, der sidder og knejser derinde i kirken!" Karen vender om, da hun ser de dansende sko ved kirkelågen.	danser